

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Guia Docent de “Materials i recursos educatius” *Curs 2015-2016*

Nom de l'assignatura: Materials i recursos educatius

Codi: 33722

Caràcter: Optativa

Curs: 4t

Titulació: Grau Pedagogia

Departament: Didàctica i Organització Escolar

Professor: Carles Monclús

Nombre de crèdits ECTS: 4,5

Unitat temporal: Quadrimestral

Tutoria: Dimecres de 8,30 a 10,30 h., divendres 10,30 a 11,30
(Facultat d'Educació) Dep. de DOE 6é pis. Despatx D18 Extensió
83693

Correu: carles.monclus@uv.es

El professor participa en el programa de tutoria virtual

1. INTRODUCCIÓ

Aquesta assignatura és una assignatura optativa de quart curs del Grau de Pedagogia. Pretén fer reflexionar l'alumnat sobre els diferents recursos i materials educatius.

També es tracta d'analitzar críticament quines possibilitats ofereixen els diferents materials i recursos educatius i els models pedagògics que hi ha darrere de la utilització d'unes o altres eines.

2. OBJECTIUS GENERALS

1. Analitzar la influència dels materials i recursos educatius en el procés d'ensenyament-aprenentatge.
2. Conèixer diversitat de materials i recursos educatius amb possibilitats de ser utilitzats a l'àmbit formal com al no formal.
3. Fer una anàlisi crítica del llibre de text com a recurs hegemònic al sistema reglat.
4. Conèixer ferramentes d'anàlisi de materials curriculars des d'una perspectiva pedagògica.
5. Analitzar les possibilitats d'influir en la millora de les pràctiques educatives a través de materials curriculars.
6. Potenciar la capacitat crítica de l'alumnat al abordar els problemes de l'educació.

3. CONTINGUTS

1. Els materials i recursos educatius. Concepte. Materials i recursos per ensenyar o per aprendre? Relació dels mitjans amb la seqüència didàctica.
2. Tipologia de materials i recursos educatius:
 - a. Manipulatiu: blocs lògics, àbacs, material Montessori, els realia,..
 - b. Visuals: Material imprés, diapositives, transparències, franel·lògraf, projector de cossos opacs, presentacions, cartells, murals, rotafolis, pissarra, PDI
 - c. Auditius: Paraula parlada, gravacions, podcast,..
 - d. Audiovisuals: Cinema, vídeo, televisió, videoconferències, ..
 - e. Els recursos de l'entorn: medi natural, museus,
 - f. Internet com a integració de tots els mitjans. La web 2.0 com a espai d'interacció i de creació. Les xarxes socials, la producció de coneixement per part de l'alumnat a partir de les eines que ofereix internet: blogs, videolits, càpsules audiovisuals, wikis,..
3. Tasques escolars i seqüències didàctiques. Els mitjans i recursos didàctics com a ferramentes o com a condicionadors de les tasques i les seqüències didàctiques. Mitjans i

recursos educatius i ambient d'aprenentatge. Relacions entre materials i recursos educatius amb l'espai educatiu.

4. El llibre de text com a material hegemònic al sistema reglat. Instruments per a l'anàlisi del llibre de text. Conseqüències metodològiques i polítiques del seu ús. La transformació del llibre de text en llibre de text digital.
5. Els materials curriculars elaborats pel professorat. La innovació educativa a través dels materials i recursos educatius.
6. Els materials i recursos didàctics a l'educació no formal. Les guies didàctiques.
7. Els materials i recursos educatius a l'e-learning. Els objectes d'aprenentatge.
8. Esquemes d'anàlisi i valoració de materials curriculars.

4. METODOLOGIA

Es va a seguir una metodologia activa on el debat i la discussió van a formar part del treball diari. Es pretén desenvolupar una consciència crítica del treball. Entenem que en el treball dels pedagogs i pedagogues és molt important la reflexió crítica sobre la tasca diària i el futur de l'educació en la societat tecnològica en què vivim.

Encara que tenim previst un pla de treball que consisteix en anar treballant els diferents temes a partir de textos de reflexió, debats, anàlisi de materials, etc.. deixarem la porta oberta a redissenyar el pla de treball amb la participació de l'estudiantat. Això es farà en les primeres sessions. Si no hi ha acord, s'aplicarà el programa previst.

L'alumnat elaborarà en grups de 3 o 4 persones un portafoli digital (a través d'un blog, una web,) on anirà fent un diari de classe on descriurà els aspectes treballats així com les seues reflexions personals sobre allò treballat a classe. En aquest blog l'alumnat també afegirà posts i reflexions sobre notícies o altres qüestions o textos que li ajuden a construir coneixements sobre els continguts de la matèria.

Individualment o en grup l'alumnat haurà fer dos treballs de reflexió, un d'anàlisi pedagògic d'algun material o recurs educatiu (entre 5 i 10 fulls) i l'altre consistent en desenvolupar una material curricular per a l'àmbit de l'educació formal o no formal (entre 10 i 20 fulls, encara que és possible també la utilització d'un altre format).

En classe es plantejaran debats i dinàmiques per tal d'anar construint el coneixement i reflexionant.

Com a ferramenta de participació utilitzarem un hashtag de twitter #matirec .

5, SEQÜENCIACIÓ DE LES SESSIONS

41 h. 14 sessions de dues hores + 13 h. de treball seminari (per cada semigrup).

6. AVALUACIÓ

-Pel que fa al procés d'ensenyament-aprenentatge es farà una sessió de valoració de la pràctica de l'aula al final.

Pel que fa a la qualificació de l'alumnat es ponderarà de la següent manera:

- Valoració del diari de classe i tasques obligatòries a realitzar al portafoli digital grupal: 25 % de la qualificació. Al blog caldrà que s'arregle el diari de classe però també referències a notícies relacionades amb els continguts treballats, comentaris dels vídeos visionats, reflexions interessants.
- Treballs escrit individual o en grup (30 % de la nota final): Fer un treball de reflexió, d'anàlisi pedagògic d'algun material o recurs educatiu (15 %) i desenvolupar un material curricular per a l'àmbit de l'educació formal o no formal (entre 10 i 20 fulls, encara que és possible també la utilització d'un altre format). (15%)
- Examen: 25 % .
- Participació (a través de twitter i oralment) i assistència a classe 15 %. Evidentment la nota es determina no només per la participació sinó pel nivell de reflexió de les intervencions. I en ella s'inclou com a obligatori el treball al Seminari.

Part voluntària

La qualificació es podrà millorar per:

- Llegir un llibre a elegir del programa i realitzar un treball que continga un resum i un anàlisi crític (extensió entre 8 i 12 fulls) fins 0,5 p
- Organització d'una sessió o exposició d'algun tema relacionat amb els continguts de l'assignatura fins 1 p. Per atènyer aquesta opció caldrà pactar-la amb el professor durant les tres primeres setmanes del curs.

i en quant a criteris es tindran en compte:

Criteris generals d'avaluació

- a) Correcta i adequada aplicació de les categories conceptuals estudiades.
- b) Exposició d'un pensament propi argumentat amb una estructura on es pugui distingir la tesi defesa i l'articulació dels arguments en que aquesta es fonamenta.
- c) Coherència en l'aplicació a supòsits pràctics dels nous sabers.
- d) Adequació en temps i forma de la presentació de les tasques recomanades:
 - Claredat expositiva en l'aplicació a supòsit pràctics dels nous sabers
 - Rigor en citar fonts: respecte a qualsevol dels sistemes existents per a citar fonts bibliogràfiques
 - Utilització d'un llenguatge no sexista, es a dir, un llenguatge que nomena la realitat tal i com és: en masculí i femení.

Si algú no pot assistir a classe de manera regular, ha de posar-se en contacte amb el professor doncs no és suficient amb fer l'examen. Aquest contacte ha de fer-se abans del 15 d'octubre, no és possible presentar-se a l'examen sense més.

Per a la segona convocatòria, caldrà lliurar com a mínim els dos treballs escrits individuals d'anàlisi i creació de material curricular i superar una prova escrita sense material sobre els continguts del curs. (Amb una ponderació de 30 % el treball i un 70% la prova)

TEMA 1

MONTESORI, M. (1926) *Ideas generales sobre mi método*.

MÉNDEZ, J.M. (2001) El papel de los materiales en la intervención educativa. XXI. Revista de Educación. núm 3. Universidad de Huelva

TEMA 3

GIMENO, J. (1991) *El currículum, una reflexión sobre la práctica*. Madrid. Morata

DÍAZ-BARRIGA, A. (2013) Secuencias de aprendizaje ¿un problema del enfoque de competencias o un reencuentro con perspectivas didácticas. Profesorado, Revista de currículum y formación del profesorado. Vol 17

MONCLÚS, C. (2015) TIC, TAC, TAP? què hi ha darrere? Innovació, metodologies i transformació social i educativa. Ponència inaugural de la 7ª Jornada ComparTic "TIC, TAC, TAP. Construïm el canvi educatiu. 8 de maig de 2015

LOUGHLIN, C.E.; SUINA, J.H. (1987) *El ambiente de aprendizaje. Diseño y organización*. Madrid. Morata

TEMA 4

ATIENZA, E. (2006) *Ideología y discursos en los contextos educativos: manifestación del currículum oculto*. Actas del XXXV Simposio Internacional de la Sociedad Española de Lingüística, editadas por Milka Villayandre Llamazares, León, Universidad de León, Dpto. de Filología Hispánica y Clásica, ISBN: 84-690-3383-2.

LÓPEZ, A. (2007) Libros de texto y profesionalidad docente. en Avances de Supervisión Educativa. Revista de la Asociación de Inspectores de Educación de España http://www.adide.org/revista/index.php?Itemid=47&id=202&option=com_content&task=view

TORRES SANTOMÉ, J. Para qué los profesores y profesoras si ya tenemos libros de texto

MARTÍNEZ BONAFÉ, J. (2002) *Políticas del libro de texto escolar*. Madrid. Morata

PARCERISA, A. (1996) *Materiales curriculares: cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona. Graó

TEMA 5

AREA, M. (1999) Los materiales curriculares en los procesos de diseminación y desarrollo del currículum en ESCUDERO, JUAN M. (coord.) *Diseño, desarrollo e Innovación en el currículum*. Madrid. Síntesis

MARTÍNEZ BONAFÉ, J. (1991) El cambio profesional a través de los materiales: una perspectiva de renovación pedagógica.

ATIENZA, J.L (1994) Materiales curriculares. Para qué? Signos . Teoria y práctica de la educación , 11

PARCERISA, A. (1996) *Materiales curriculares: cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona. Graó

TEMA 6

AREA, M.; PARCERISA, A.; RODRIGUEZ, J. Coord. (2010) *Materiales y recursos didàcticos en contextos comunitarios*. Barcelona. Graó

CARCELLER, J.(2005) *L'elaboració de guies didàctiques*. Edicions Culturals SARC

TEMA 7

ZAPATA, M (2005) Secuenciación de contenidos y objetos de aprendizaje. RED. Revista de Educación a Distancia.

ONRUBIA, J. (2005) Aprender y enseñar en entornos virtuales: actividad conjunta, ayuda pedagógica y construcción del conocimiento. RED. Revista de Educación a Distancia.

PRENDES , M.PAZ; MARTÍNEZ , F.; GUTIÉRREZ, I. (2008) Producción de material didáctico: los objetos de aprendizaje. RIED v. 11: 1,

TEMA 8

MARTÍNEZ BONAFÉ, J. (1992) ¿Cómo analizar los materiales? Cuadernos de Pedagogía 203

WEBS

Materials manipulatius per a l'aprenentatge de la matemàtica. <http://www.udg.edu/projectesbiblioteca/GAMAR/Materials/tabid/17595/language/ca-ES/Default.aspx>

Montessori <http://ami-global.org/members>

<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/ramonycajal/recursos/recursos4.htm#cuadernos>